

*Робоча програма
навчальної дисципліни*

Аудіоподкастинг

K a r a z i n M e d i a T o p o s G r o u p 2 0 2 0

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Катедра медіакомунікацій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

АУДІОПОДКАСТИНГ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 06 – «Журналістика»

спеціальність 061 – «Журналістика»

освітньо-професійна програма «Аудіовізуальні медіа та цифрова журналістика»

вид дисципліни за вибором

факультет соціологічний

2020 / 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою соціологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

27 серпня 2020 року, протокол № 9

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Анатолій ПОДОРОЖКО, старший викладач катедри медіакомунікацій;
Олег ТИМЧЕНКО, старший викладач катедри медіакомунікацій

Програму схвалено на засіданні катедри медіакомунікацій

Протокол від 26 серпня 2020 року № 9

Завідувачка катедри медіакомунікацій

_____ Лідія СТАРОДУБЦЕВА

Програму погоджено науково-методичною комісією соціологічного факультету

Протокол від 27 серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії соціологічного факультету

_____ Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Аудіоподкастинг» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів другого (магістерського) рівня спеціальності 061 – «Журналістика» освітньо-професійної програми «Аудіовізуальні медіа та цифрова журналістика»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: визначення особливостей аудіоподкастингу та інтернет-радіо в системі цифрових медіа; ознайомлення студентів з культурою мови, акторською подачею матеріалу, прийомами публічних виступів в аудіоподкастингу; формування практичних вмінь щодо створення аудіоподкастів. Дисципліна є вибірковою, тісно пов'язаною з дисциплінами «Цифрова журналістика», «Журналістська майстерність», «Журналістські стандарти» і має переваги та можливості для опанування не тільки ґрунтовними теоретичними знаннями з основ аудіоподкастингу, але й практичними навичками створення авторських аудіопроєктів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни: ознайомлення студентів із технологіями аудіоподкастингу та інтернет-радіо, історією розвитку і сучасним станом аудіоподкастингу; оволодіння культурою мови в медіа, отримання практичних навичок роботи перед мікрофоном.

1.3. Кількість кредитів: 4 кредити

1.4. Загальна кількість годин: 120 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	
88 год.	112 год.
Індивідуальні завдання	
0 год.	

1.6. Заплановані результати навчання: ознайомлення студентів з нормами і правилами роботи у галузі аудіоподкастингу, можливостями подкастера; отримання навичок мовлення в аудіоподкастингу; оволодіння майстерністю радіоведучого; отримання практичного досвіду роботи перед мікрофоном; оволодіння навичками створення власного аудіоподкасту.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, здобувачі повинні набути такі програмні компетентності.

Загальні компетентності:

- ЗК 1 Використання передового вітчизняного та зарубіжного досвіду з метою виконання професійних завдань
- ЗК 2 Здатність навчатися
- ЗК 3 Здатність адаптуватися до нових ситуацій і приймати рішення
- ЗК 4 Уміння працювати в команді
- ЗК 5 Здатність генерувати нові ідеї та ініціювати створення власних проєктів
- ЗК 6 Здатність до критики та самокритики
- ЗК 7 Здатність до управління
- ЗК 8 Креативність, здатність до системного мислення
- ЗК 9 Адаптивність, гнучкість і комунікабельність
- ЗК 10 Наполегливість у досягненні мети
- ЗК 11 Відповідальність за якість виконуваної роботи
- ЗК 12 Толерантність

Фахові компетентності:

- ФК 1 Володіння базовими знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, комунікативістики, концепцій інформаційного суспільства, основ аудіовізуальних медіа та цифрової журналістики, теорій медіа та уміння їх використовувати в професійній діяльності
- ФК 2 Володіння базовими знаннями теоретико-методологічних підходів до системного аналізу медіа та проєктування комунікативних процесів у галузі аудіовізуальних медіа та цифрової журналістики, уміння їх використовувати в професійній діяльності
- ФК 3 Вміння створювати аудіовізуальний контент, розробляти стратегії медіапроєктування та аналізувати комунікативний простір аудіовізуальних медіа та цифрової журналістики
- ФК 4 Здатність до планування, організації та проведення інформаційно-комунікативних кампаній з використанням базових знань в галузі аудіовізуальних медіа та цифрової журналістики
- ФК 5 Використання інструментальних знань щодо управління інформаційними процесами в галузі аудіовізуальних медіа та цифрової журналістики
- ФК 6 Володіння специфікою різних видів аудіовізуального медіадискурсу з метою ефективного виконання професійних завдань
- ФК 7 Вміння створювати інноваційні медіапроєкти в галузі аудіовізуальних медіа та цифрової журналістики
- ФК 8 Розуміння ролі цифрової журналістики у суспільстві, відповідальності журналіста та знання журналістських стандартів
- ФК 9 Вміння подавати інформацію в різних мультимедійних форматах, поєднувати аудіальні, візуальні та текстуальні складові медіаповідомлення, володіння сучасними інструментами аудіовізуальної комунікації
- ФК 10 Володіння технологіями цифрової безпеки, навичками роботи журналіста в екстремальних умовах; вміння критично мислити, застосовувати технології фактчекінгу та знання механізмів протидії технологіям медіаманіпуляцій в умовах інформаційних війн

Здобувачі освітньо-професійної програми повинні демонструвати такі програмні результати навчання.

- ПРН 1 Опанування знаннями з основ журналістики, комунікативістики, концепцій інформаційного суспільства, теорій медіа, що сприяють розвитку загальної культури й формують уміння їх використовувати в професійній діяльності у медіасфері
- ПРН 2 Опанування базовими знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, володіння навичками використання програмних засобів і роботи в комп'ютерних мережах, уміння створювати сайти, блоги та гіпертекстові проекти, і використовувати інтернет-ресурси для медіадосліджень
- ПРН 3 Опанування знаннями з основ відеопродакшну (режисура екранних мистецтв, відеозйомка, постпродакшн і моушн-дизайн), візуальних комунікацій та медіамистецтва для створення авторських медіапроектів
- ПРН 4 Опанування фундаментальними знаннями з основ фотомистецтва, кіномистецтва та телемистецтва (теледраматургія, телеінтерв'ю, виробництво телеконтенту та створення авторських телепрограм).
- ПРН 5 Опанування знаннями з основ створення медіадискурсу, функціонування реклами та PR в медіа, механізмів медіавпливу; навички з медіааналітики, медіариторики та медіакритики
- ПРН 6 Опанування знаннями професійних стандартів журналістської роботи, використання у діяльності принципів і норм медіаетики
- ПРН 7 Формування здатності до навчання
- ПРН 8 Формування вміння генерувати нові ідеї та ініціювати створення власних проектів у медіасфері
- ПРН 9 Опанування знаннями фундаментальних наук, що сприяють розвитку загальної культури й формують розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній діяльності
- ПРН 10 Формування здатності до критики та самокритики
- ПРН 11 Розвиток креативності, здатності до системного мислення
- ПРН 12 Формування адаптивності та комунікабельності
- ПРН 13 Формування наполегливості у досягненні мети
- ПРН 14 Формування відповідальності за якість виконуваної роботи
- ПРН 15 Формування толерантності

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Аудіоподкастинг та інтернет-радіо

Тема 1. Аудіоподкастинг: історична ретроспектива

Поняття «подкаст» (podcast): від слів iPod (mp3-плеєр фірми Apple) і broadcast (повсюдне широкоформатне мовлення). Передача інформації через подкастинг. Різновиди подкастів: аудіоподкаст, відеоподкаст, скринкаст. «Подкастинг» (podcasting) як спосіб поширення звукової або відеоінформації в Інтернеті. Подкастинг як альтернатива традиційному радіомовленню і телебаченню. Передумови виникнення аудіоподкастингу: від винаходу радіо до поширення в мережі Інтернет першого аудіоподкасту. Винайдення радіо та становлення радіомовлення. Перші радіопередачі за винаходом О. Попова, Г. Марконі. Радіопередачі в Америці та Європі на початку 20-х років ХХ століття. Історія українського радіо. Започаткування регулярного радіомовлення в Україні. Вихід в ефір Української радіомовної станції з Харкова. Перші радіогазети. Радіо тоталітарної епохи

періоду існування Радянського союзу. Іномовлення Європи та Америки. Радіо як інформаційна зброя в роки Холодної війни. Зміна інформаційної ситуації після розпаду тоталітарної системи та підвищення критеріїв вимог до підготовки радіопередач. Радіо років незалежності УБлоккраїни. Створення перших комерційних радіостанцій. Особливості нових форматів при переході радіостанцій в FM діапазон. Поява FM-радіостанцій. Нові можливості інтернет-радіо. Виникнення явища подкастингу, зокрема аудіоподкастів.

Тема 2. Аудіоподкастинг як основна складова інтернет-радіо

Аудіоподкастинг як новий етап розвитку радіожурналістики. Роль аудіоподкастингу в системі сучасних засобів масової комунікації. Генеза та перспективи розвитку інтернет-радіо. Сучасні проблеми у сфері функціонування інтернет-радіо в Україні. Принципи та функції діяльності радіоорганізацій в Україні, їхні різновиди та характерні особливості. Функції аудіоподкастингу: інформаційна, громадське обговорення, функція спілкування, рекламна, мистецько-естетична, просвітницька, рекреативна. Поняття «форми мовлення», «форми радіопередачі», «форми радіопрोगами». Формоутворювальні чинники. Класифікація інформаційних випусків за періодичністю, екстремністю виходу до етеру. Нові можливості оперативного поширення інформаційних випусків новин за допомогою аудіоподкастингу. Викладення на інтернет-сайті інформаційного аудіоподкасту. Вимоги до оформлення анонсу тем, які порушуються в записаному аудіоподкасті.

Тема 3. Інтернет-радіо, аудіоподкастинг та аудиторія

Аудиторія інтернет-радіо. Потенційна аудиторія. Реальна аудиторія. Боротьба за реальну аудиторію. Фактори технічного та творчого порядку. Мета і завдання вивчення цільової аудиторії радіостанції. Функції тематичних, форматних (нішевих) радіоканалів. Вивчення слухачької аудиторії для потреб рекламного ринку. Особливості інтернет-аудиторії аудіоподкастів. Сучасне радіомовлення і нова аудиторія: особливості контакту. Доставка аудіоматеріалу адресатові у самій технічній природі радіо – від комунікатора до радіослухача без посередника у будь-яку точку простору та у будь-який момент часу. Найвища у системі ЗМІ оперативність і можливість охоплення масової аудиторії. Надійність доставки («покриття території») та мінімізація зусиль аудиторії на доступ до інформації. Етапи сприйняття програм аудиторією: пошуковий, фоновий, вибіркового (селективного), зосередженого. Правильне визначення своєї аудиторної ніші, формування категорії слухачів з орієнтацією на дану станцію. Форми та методи вивчення радіоаудиторії. Рейтинг передачі.

Тема 4. Інструментарій аудіоподкастингу

Технічні моменти запису репортажу. Робота з мікрофоном у «полі» і в студії, сторонні звуки. Запис шумів. Опрацювання звукових записів під час укладання сценарію матеріалу або передачі. Оформлення сценарію. Принципові відмінності прямого ефіру і передачі в запису. Загальні відомості про монтаж. Види монтажу. Поняття про звук і сприйняття звуків, музики радіослухачем з ефіру. Природні та штучні звуки. Планування монтажного процесу. Вибір найяскравіших і найважливіших звукових записів для створення цікавої програми. Якість звуку записаних інтерв'ю та шумів. Мікшування голосу, музики та шумових фонів. Технічні параметри збереження звукових файлів. Робота зі звукорежисером. Неординарні пошуки для створення звукових образів, ілюстрацій при розповіді. Відмінність професії режисера радіо і звукорежисера. Правила роботи з мікрофоном. Інструментарій аудіоподкастингу для роботи прес-служб, прес-центрів

державних і приватних установ, громадських і політичних організацій. Продюсування виготовлення, запису та публікації аудіоподкастів. Переваги створення постійної авторської подкаст-стрічки з постійним оновленням аудіоблогу. Просування аудіоподкастів на різних інформаційних платформах і в соціальних мережах.

Розділ 2. Мова і медіа

Тема 1. Риторика і медіа

Історія риторики. Logos. Слово. Мова. Мовлення. Поняття. Думка. Розум. Монолог і діалог. Риторика і культура мови. Літературна мова. Техніка мови. Стиль вимови і мова руху тіла. Загальна характеристика лінгвістичної риторики. Загальна характеристика аргументативної риторики. Основні закономірності риторики. Закон ступеневої послідовності. Винайдення задуму, ідеї, мети (інвенція). Добір і розташування відповідного матеріалу (диспозиція). Втілення змісту у мовні форми вираження (елокуція та елоквенція). Тренування оперативної пам'яті, запам'ятовування (меморія). Виступ, публічне виголошення промови (акція). Самоаналіз успіхів та невдач (релаксація). Медіариторика як засіб ефективного спілкування з суспільством у всіх можливих життєвих комунікаціях. Розвиток риторики від стародавніх часів до сьогодення. Зміст, мета і завдання медіариторики на сучасному етапі. Риторика в аудіоподкастингу.

Тема 2. Риторика як мистецтво публічних виступів в аудіоподкастингу

Підготовка до публічного виступу. Етапи підготовки до публічного виступу. Концепція. Пошук джерел знаходження матеріалу. Вибір матеріалу. Зміст. Аргументація й критика. Види аргументів. Критичне осмислення. Вступ до промови. Способи подання матеріалу. Завершення промови. Способи запам'ятовування промови. Невербальні засоби оратора. Моделювання аудиторії аудіоподкасту. Розуміння предмета мовлення у слухачів. Стратегія виступу. Тактичні прийоми та засоби. Аналіз публічного виступу. Прийоми зацікавлення аудиторії. Мовленнєвий закон. Культура мовлення зростає по висхідній лінії від орфографічно-пунктуаційної грамотності (правильності) до стилістичної виразності, стильової доцільності, далі до комунікативної оптимальності та художньої майстерності.

Тема 3. Риторика в сучасних засобах аудіокомунікації

Особливості мовлення в аудіоподкастах. Прийоми публічних виступів у медіапросторі. Основні прийоми майстерності ведучого аудіоподкасту. Теорія та практика розвитку навичок вільного мовного існування в різних жанрах журналістики. Акторська подача матеріалу. Закадровий текст. Публічні виступи. Аудіоетюди. Техніка мови. Робота з артикуляцією. Діафрагмальне дихання. Безшумний добір повітря. Демонстрація звучання в трьох регістрах при фізичному навантаженні.

Тема 4. Основні прийоми читання публіцистичного тексту

Прийоми читання публіцистичного тексту. Голосові вправи на темпоритм. Класичний гекзаметр. Мовні такти. Логічний наголос. Донесення інформації до слухача. Читання інформаційного тексту перед мікрофоном. Робота з мікрофоном. Прийоми читання публіцистики. Розуміння вимог жанру. Різниця між інформаційним і художнім мовленням. Інтенаційні особливості того чи іншого жанру. Практичні навички роботи перед мікрофоном. Професійні якості подкастера і радіоведучого. Специфіка читання публіцистичного тексту в сучасному аудіоподкастингу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п. с.	лаб.	інд.	с. р.		л	п. с.	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Аудіоподкастинг та інтернет-радіо												
Разом за розділом 1	60	8	8	–	–	44	60	2	2	–	–	56
Розділ 2. Мова і медіа												
Разом за розділом 2	60	8	8	–	–	44	60	2	2	–	–	56
Усього годин	120	16	16	0	0	88	120	4	4	0	0	112

4. Теми семінарських і практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
Розділ 1. Аудіоподкастинг та інтернет-радіо		8	2
1	Аудіоподкастинг: історична ретроспектива	2	–
2	Аудіоподкастинг як основна складова інтернет-радіо	2	2
3	Інтернет-радіо, аудіоподкастинг та аудиторія	2	–
4	Інструментарій аудіоподкастингу	2	–
Розділ 2. Мова і медіа		8	2
1	Риторика як мистецтво публічних виступів в аудіоподкастингу	2	–
2	Особливості мовлення в аудіоподкастах	2	2
3	Форми мовленнєвого впливу і образ оратора	2	–
4	Риторика в сучасних засобах аудіокомунікацій	2	–
Разом		16	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Розділ 1. Аудіоподкастинг та інтернет-радіо	44	56
	Створити і презентувати авторський аудіоподкаст		
	Розділ 2. Мова і медіа	44	56
2	Підготувати і записати аудіоподкаст, продемонструвавши засвоєння прийомів мовної майстерності		
Разом		88	112

6. Індивідуальні завдання

За дисципліною «Аудіоподкастинг» індивідуальні завдання не передбачені.

7. Методи контролю

Поточний контроль: усні опитування на заняттях за контрольними програмними питаннями поточної та попередніх тем; мікроконтрольні роботи, що проводяться на початку заняття; оцінювання ступеня активності студентів та якості їхніх відповідей на заняттях; тестові завдання.

Контроль виконання самостійних робіт: перевірка виконання творчих завдань (усна доповідь, есе, індивідуальні та колективні аудіопроекти та мультимедійні презентації).

Контрольна робота за розділом 2 «Мова і медіа».

Підсумковий контроль (залік): перевірка рівня засвоєння студентами теоретичного та практичного навчального матеріалу в цілому; вміння студента використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань.

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Залік	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом		
Т 1–4	Т 1–4	10	60	40	100
30	20				

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70–89	
50–69	
1–49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

Розділ 1. Аудіоподкастинг та інтернет-радіо

1. Гоян О. Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту : підручник для студ. вищ. навч. закл., які навчаються за напрямом «Журналістика» / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2004. 189 с.

2. Дмитровський О. Особливості подкастингу як основної складової інтернет-радіо // Теле- та радіожурналістика. 2017, Вип. 16. С. 97–101.

3. Ефимова Н. Н. Звук в эфире : учеб. пособие для вузов. Москва : Аспект Пресс, 2005. 142 с.
4. Ким М. Н. Жанры современной журналистики : производственно-практическое издание. Санкт-Петербург : Изд-во Михайлова В. А., 2004. 335 с.
5. Коханова Л. А. Основы теории журналистики : учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Журналистика». Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2009. 536 с. (Сер. «Медиаобразование»).
6. Лизанчук В. В. Радіожурналістика : засади функціонування : підручник для студ. вищ. закл. освіти, що навчаються за спец. «Журналістика» / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка, Академія наук вищої школи України. Львів, 2000. 365 с.
7. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник. 5-те вид., перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 496 с.
8. Смирнов В. В. Жанры радиожурналистики : учеб. пособие для вузов. Москва : Аспект Пресс, 2002. 286 с.
9. Телерадиоэфир : история и современность / под ред. Я. Н. Засурского. Москва : Аспект Пресс, 2005. 239 с.
10. McKinney, D., Dyck, J. L., & Luber, E. iTunes University and the classroom : Can Podcasts Replace Professors? // Computers & Education. 2009, No. 3. P. 617–623.
11. Swanson J., Kaempfer R. The Radio Producer's Handbook. New York : Allworth Press, 2004. 256 p.
12. Whitaker J. Master Handbook of Audio Production. New York : McGraw-Hill/TAB Electronics, 2002. 420 p. (Digital Video and Audio).
13. Viers R. The Sound Effects Bible: How to Create and Record Hollywood Style Sound Effects. San Francisco : Michael Wiese Productions, 2008. 326 p.

Розділ 2. Мова і медіа

1. Анненкова И. В. Медиариторика : генезис, теория и методология, перспективы развития. Минск : Изд. Центр БДУ, 2014. 576 с.
2. Анненкова И. В. Риторика для журналистов : историко-культурный, теоретический и практический аспекты : учеб. пособие для студентов факультетов и отделений журналистики. 2-е изд., испр. и перераб. Москва : МедиаМир, 2013. 118 с.
3. Аристотель. Поэтика. Риторика / вступ. ст. Ю. С. Трохачева ; пер. с древнегреч. В. Аппельрота, Н. Платоновой. Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2007. 346 с.
4. Вжещ Я. Л. Базові категорії медіалінгвістики : медіа-мова, медіа-дискурс, медіа-текст // Нова філологія. 2014, № 60. С. 23–27.
5. Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ : Наукова думка, 2010. 432 с.
6. Водина Н. С., Иванова А. Ю., Ключев В. С. Культура устной и письменной речи делового человека : справочник-практикум / ред. И. М. Рожкова. 18-е изд. Москва : Флинта : Наука, 2012. 315 с.
7. Смелкова З. С., Ассуирова Л. В., Савова М. Р. Риторические основы журналистики : учеб. пособие. 5-е изд. Москва : Флинта : Наука, 2007. 319 с.
8. Тріщук О. В., Фіголь Н. М. Словник помилкового слововживання в сучасних медіа / НТУУ «КПІ». Київ : Політехніка, 2015. 300 с.
9. Шахиджанян В. В. Учимся говорить публично. 4-е изд., испр. Москва : БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012. 477 с.

10. Язык средств массовой информации : учеб. пособие для вузов / Моск. гос. ун-т. им. М. В. Ломоносова, фил. фак. ; под ред. М. Н. Володиной. Москва : Академический Проект : Альма Матер, 2008. 758 с. (Gaudeamus).
11. Brooke C. G. *Lingua Fracta : Toward a Rhetoric of New Media*. New Jersey : Hampton Press, 2009. 222 p. (New Dimensions in Computers and Composition).
12. Rice J. *The Rhetoric of Cool : Composition Studies and New Media* / foreword by Gregory L. Ulmer. Illinois : Southern Illinois University Press, 2007. 208 p.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

Розділ I. Аудіоподкастинг та інтернет-радіо

1. Закон України «Про інформацію». URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 25.08.2020).
2. Інститут масової інформації (ІМІ). URL : <http://imi.org.ua/> (дата звернення: 25.08.2020).
3. Інформаційне агентство «Інтерфакс-Україна». URL : <http://interfax.com.ua> (дата звернення: 25.08.2020).
4. Кодекс етики українського журналіста. URL : <http://nsju.org/page/196> (дата звернення: 25.08.2020).
5. Кодекс професійної етики НСЖУ. URL : http://www.nsju.org/tabmenu/kodeks_etiki (дата звернення: 25.08.2020).
6. МедіАдрайвер : Мультимедійний онлайн-посібник. URL : <http://mediadriverv.online> (дата звернення: 25.08.2020).
7. Міжнародна неурядова організація Reporters sans frontières ; RSF. URL : <https://rsf.org/en> (дата звернення: 25.08.2020).
8. Портал медіаграмотності MediaSapiens. URL : <http://osvita.mediasapiens.ua/> (дата звернення: 25.08.2020).
9. Репортер : професіоналізм та етика. URL : <http://www.evartist.narod.ru/text/08.htm> (дата звернення: 25.08.2020).
10. Термінал українських подкастів. URL : <http://www.podcaster.org.ua/> (дата звернення: 25.08.2020).
11. Christoph Cox. History of Sound Art. URL : https://www.youtube.com/watch?v=hh_5_CAUySXY (дата звернення: 25.08.2020).
12. How Sound Works (In Rooms). URL : <https://www.youtube.com/watch?v=JPYt10zrc1Q> (дата звернення: 25.08.2020).
13. In The Ocean (A Film About The Classical Avant Garde). URL : <https://www.youtube.com/watch?v=h0NwiTHIhGM> (дата звернення: 25.08.2020).
14. Liliane Lijn. 'I Want People to See Sound' / Artist Interview / TateShots. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=fGGQb2jrVIQ> (дата звернення: 25.08.2020).
15. Meet the Sonic Artist Making Music with Plants : Sound Builders. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=wYU18eiiFt4> (дата звернення: 25.08.2020).
16. The Magic of Making Sound. URL : https://www.youtube.com/watch?v=UO3N_PRIgX0 (дата звернення: 25.08.2020).
17. 12 Sound Artists Changing Your Perception of Art. URL : <https://news.artnet.com/art-world/12-sound-artists-changing-perception-art-587054> (дата звернення: 25.08.2020).

Розділ 2. Мова і медіа

1. Как быстро подготовит речь, дикцию перед интервью. URL : <http://www.khorkin.com/.../73-kak-bystro-podgotovit-rech-diksiyu-pered-intervyu-na-televidenii> (дата звернення: 25.08.2020).
2. Культура і техніка мовлення в телерадіожурналістиці. URL : <http://www.journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=306> (дата звернення: 25.08.2020).
3. Логіко-емоційна виразність читання. Партитура. URL : http://www.dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k0839&T (дата звернення: 25.08.2020).
4. Методика постановки голосу. URL : <http://www.ukrbukva.net/34228-Metodika-posta-povki-golosa.html> (дата звернення: 25.08.2020).
5. Методика роботи над усвідомленістю і виразністю читання. URL : http://www.stud.com.ua/.../metodika_roboti_usvidomlenistyu_viraznisty (дата звернення: 25.08.2020).
6. Мова театру. URL : <http://www.74178953.blogspot.com/> (дата звернення: 25.08.2020).
7. Наголос в українській мові, його види. роль наголосу. URL : <http://www.subject.com.ua/textbook/mova/10klas/24.html> (дата звернення: 25.08.2020).
8. Ораторське мистецтво, ораторська майстерність. URL : <http://www.masterlev.com.ua/> (дата звернення: 25.08.2020).
9. Орфоепія і культура мовлення. URL : <http://www.pidruchniki.com/1298010840537/.../orfoepiya> (дата звернення: 25.08.2020).
10. Орфоепія української мови. Орфоепічна норма // Студопедія. URL : http://www.studopedia.com.ua/1_19490_orfoepiya-ukrainskoi-movi-orf... (дата звернення: 25.08.2020).
11. Рідна мова : Норми наголошування. URL : <http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/ridna.../index.php?> (дата звернення: 25.08.2020).
12. Скоромовки для дикції на кожний / Кафедра мови засобів масової комунікації. URL : <https://www.uk-ua.facebook.com/.../posts/717815478338760> (дата звернення: 25.08.2020).
13. Тренінгова технологія постановки професійного дихання. URL : <http://www.dsplace.pnu.edu.ua/bitstream/123456789/.../Лумаренко.pdf> (дата звернення: 25.08.2020).
14. Упражнение по технике речи «Гекзамер» // Обучение риторике. URL : <http://www.centri-zlatoust.ru/index.php?name=encyclopediya&id=18> (дата звернення: 25.08.2020).
15. Чітка дикція / Онлайн-бібліотека Товариства «Вартова башта». URL : <https://www.wol.jw.org/uk/wol/d/r15/lp-k/1102001071> (дата звернення: 25.08.2020).
16. ILkiv School : Скоромовки – найкращий тренер для розвитку. URL : <https://www.facebook.com/.../videos/1253406521443046/> (дата звернення: 25.08.2020).
17. / (дата звернення: 25.08.2020).